

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes száma 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Ploča Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
munkálására vonatkozó felad-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét, és
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Aronkivül az összes hirdetés
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételével.

A magyar állam és Agliardi.

Nagybecskerek, április 24.

Már hónapokkal ezelőtt volt alkal-
munk, legmagasabb vatikáni körökből
eredő római tudósításaink alapján, annak
konstatálására, hogy XIII. Leo pápa, az
ő felvilágosodott, ép oly keresztény-apos-
toli, mint valóban államférfiúi bölcsessé-
gében, a magyar egyházpolitikai kérdé-
sekre vonatkozólag el akar kerülni min-
den összeütközést és a kulturharcz min-
den eshetőségét. A békeszeretet és a
békéltetés ez álláspontja, a katolikus
egyház hitelvénének teljesen érintetlen fen-
tartása mellett, az egyházpolitikai reform
ügyében érvényre jut Ferencz József apostoli
király részéről ép úgy, mint XIII. Leo
pápa részéről. A katolikus vallás legfőbb
érdekeinek szintegy a szentszék legfőbb,
az egész világot körülfogó, tartós érdekei-
nek csak a legnagyobb előnyére szolgál
az, ha a magyar katolikus klérus vezé-
rének, Vaszary Kolos biboros herceg-
primásnak jelszava: „pax“, — a „béke“,
— lett jellemző szignatúrája a magyar
állam és Leo pápa viszonyának.

Agliardi pápai nunczius magyarországi
látogatásának már eleve csak ily békés
jelentőséget tulajdonítottunk. A legnagyobb
becsületére válik Agliardi pápai nunczius
államférfiúi és diplomáciai okosságának,
hogy a magyar nemzet, melynek mély
vallásos jellemét elismeri, tiszteletreméltó,
valóban keresztényi tradíciójának tapin-
tatos méltatásával, a pápa békeszerető in-
tencióit ismételtelen kifejezésre juttatta. Nem-
csak a magyar klérusra, hanem párt-
különbség nélkül minden magyar emberre
nézve maradandó békéltető jelentőséget
nyerhetnek Agliardi nunczius szavai, és
elvezethetnek az engesztelékeny egyetértés
utjára, melyet az állam és egyház közti
minden kölcsönös viszonynál keresni kell.

Agliardi nunczius felszólítása így
hangzik: „... használjanak az egyház-
nak és a hazának egyaránt, mert a ke-

reszténység nem felelteti el velünk, hogy
emberek vagyunk s a lélek örök üdvének
munkálása mellett tanít és serkent a haza
boldogításán is fáradozni. Es ha néha, a
mi a földi küzdelmes életben szinte elke-
rülhetlen, nézeteltérések is merülnek fel,
az igazság és egymás szeretete mindig
megtalálja az egyetértés utját.“

E szavak, melyek a legnemesebb ke-
resztény érzést fejezik ki és katekizmus-
képen szolgálhatnak az állam és az egy-
házi tekintély békés, egymás mellett és
egymással való működése számára, tény-
leg nagy szolgálatot tettek a békés meg-
egyeződés tagadhatatlanul mindkét részen lé-
tező óhajátának.

Továbbá hálás lesz a magyar nemzet,
párt- és felekezeti különbség nélkül, XIII.
Leo pápa iránt a rokonérzés nyilvánításai-
ért, melyeket nevében a nunczius fejezett
ki a máriánus királyság iránt. A Magyar-
ország iránt táplált eme rokonérzés nyil-
vánításainak formájában Agliardi pápai
nunczius új bizonyítékát szolgáltatotta annak,
hogy a pápai diplomácia zseniálisának
és államférfiúi bölcsességének dicsőséges
hagyományai keresztény időszámításunk
második évezredének végén sem változ-
tak meg.

Az ezredéves ünnepet illetőleg Szent
István birodalma eme nemzeti ünnepének
fénye és erkölcsi, kulturális fontossága
mindenesetre örvendetes módon nyerni fog
a nunczius ama nyilatkozata által, mely
szerint kétségtelen, hogy a pápa örvendező
szívvel kíséri az előkészületeket, melyeket
nemzeti születése ezeréves emlékére tesz
Magyarország és hogy a Szentatya szere-
tete találni fog módot, hogy valamiképen
jelen legyen a magyar állam e nagy nem-
zeti ünnepén. Ez az ígéret egy további
fontos biztosítéka annak, hogy az isteni
békét állam és egyház közt veszély nem
fenyegetheti és az ő felsége, Magyaror-
szág apostoli királya által szentesített egy-
házpolitikai reformtörvények biztosítják
ennek a belső békének az állandóságát.

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Morzás rétes.

vagy
bűn és bűnhődés.
Ira: Pözl Ede.

A mióta, a mint mondani szokták, benőtt
a fejem lágya, magam is hirdetem azt a régi
bölcset: a ki azt akarja, hogy komolyan
számbevegjék, ne szóljon olyasmihöz, a mihez
épenességgel nem ért. A mint azonban minden jó
szándék és elv daczára is meg szokott történni,
néha jégre megy az ember és felebarátainak
oly ügyekben is osztogat tanácsokat, amikben
maga sem biztos egészen.

Ilyen eset történt velem az imént elődei
hez tért ó évben; és bizony súlyos az eset, mert
konyharecipe forgott szóban.

A tapasztalat bizonyítja, hogy az asszonyok
egy nő rosszakaratu megkárosításán és mellő-
zésén kívül semmit sem vesznek annyira rossz
néven, mintha férfi konyharecipeket mert írni. Mint
hogy majdnem minden tekintetben meg kell ha-
jajniok a mi magasabb fokú belátásunk előtt,
legalább ebben az egy pontban nem akarják
megtűrni a férfiak beleszólását és a kucséberék
iránt érzett közmondásos ellenszenvük jó részt
az olaszok amaz irigyelésemelő képességéből
magyarázható, hogy női segítség nélkül tud-
ják megőzöni ebédeiket. Azért még ma is szeret-
ném leharapni az ujjamait, a miért oly köny-
nyelmű voltam és egy napi ifjúkori emlékek alap-

ján beletettem az ujságba a morzsás rétes re-
cipejét.

Hiszen ha egész helyesen írom is meg, a
tisztelet olvasónők közt nem egy talált volna
gáncsolni valót. Dehát — és ez még súlyos-
bitotta a következményeket — sajnos, a recepte
nem volt helyes.

Már másnap, mikor a dolgot kinyomatva
láttam, megdöbbenéssel vettem észre, hogy re-
cipejemben szó sem volt sóról. Nem mertem
mindjárt más női lényhez fordulni, mint az én
trafikos kisasszonyomhoz, kinél szivarjaimat szok-
tam vásárolni. Ott is diplomatikus igyekeztem
lenni.

— Mit tart a recipékről, Kati kisasszony?
hangzott az első, amugy melleleg intézett kérdés.

— Semmit! A náthat sem lehet velük
gyógyítani, véli Kati kisasszony.

— No, de én a konyharecipeket gondo-
lom. Hiszi-e, hogy az olyan után lehetne valami
ételt készíteni.

— Bolondság. A ki nem tud főzni, az szakács-
könyvből meg nem tanulja, kűtőnben nem volna
oly ritka a jó szakácsnő.

— Magam is azt hiszem. Es ugyebár, ha
például valamely receptből kifejejtenék a sőt
vagy effélé, okos szakácsnő azt ugysis hozzá
veszi?

— Természetes. Só mindenhez kell.

— Fagylalthoz is?

— Fagylalt nem teszta.

— Igaz! Milyen okos maga, Kati kisasz-
szony. Köszönöm.

— Kérem, kérem. De hát miért kérdezte?

Talán csak nem akar főzést tanulni?

HIREK.

Tájékoztató.

Május 13. A tor. m. gazd. egyesület közgyűlése.

Május 16-19. Országos vásár.

Május 19. A tor. közm. egyesület estélye.

Május 19. Tiszteizéki ülés.

Május 20. Torontálmegye tavaszi rendes közgyűlése

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van
nők részére kedden és pénteken délután.

— **Márk napja.** Elmúlt a Szent György
napja, melytől kezdve köztudomás szerint min-
denfelé nyolcz óraker figyelmezteti a harangzó
a halandókat mulandóságukra, s holnap Márk
napjára virradunk, amikor a pap arra kéri a jó
istent, hogy minél többet adjon abból a jó buzá-
ból, melyből hajdanta a mi vidékünk látta el
az országot és néha még a külföldet is. A szo-
kásos buzaszentelést Nagybecskereken hol-
nap a hétórai mise után tartják meg, amidőn a
körmenet a plébániatemplomból az eleméri ut
mellett fekvő földekre indul.

— **Az árviz.** Rudolfsgnadnak, ame-
lyet egészen elborított volt az árviz, 531
házából már csak 102 maradt épen. Tegnap
óta a viz lefolyik a község belterületé-
ről, úgy, hogy néhány ház már egészen szá-
razon áll: ezekbe gazdáik már vissza is költö-
ztek. Legnagyobb gondjuk van a ru-
dolfsgnadiaknak lábás jószágokkal,
amelyeknek legelőt még mindig viz bo-
ritja. Daniel László alispán megkérte
volt a földmivelésügyi minisztert, hogy
a marhaállományok a deliblati síkságon
adjon legelőt, de mert ami az elpusztult
község körül fekvő legelőkön nagyon is
sok van, t. i. viz, a deliblati síkon
semmi sincs, a rudolfsgnadiak mar-
haállománya a viszonyok sajátos iróniájá-
nak esnék áldozatul, ha hamarosan in-
tézkedés nem történt volna, hogy a lábás
jószág járásokonkint kapjon legelőt. Eddig
már 100 hold legelőt ajánltak fel Val-
kányon, Óbessenyő me; 100 darab
marha részére adott legelőt. A perlasz-

— Nem, Kati kisasszony. Csak épen
eszembe ötlött... Tegyen félre megint szá-
momra egy ládika szőke trabukót. Isten vele!
Sajnos a megnyugvás nem tartott sokáig.
Egy órával később a következő levelet kaptam:

Czipész,

ki nem marad a kaptafánál, hát tudja meg,
milyen ostoba a recipéje: Sót, cukrot és
mazsolyaszőlőt elfelejtett; egyebet nem. Maes-
kának valók a maga recipéi. Máskor inter-
viewolja meg a suroló asszonyt, mielőtt recipé-
jét ír.

Tisztelettel (?)

Valaki többek nevében.

Jóságos ég! goromba, de igazságos! Való-
ban megfeledeztem a három fontos ingredien-
ciáról. Csak már benőre a fű ezt a boldog-
talan morzsás rétest cukor, só és mazsolya-
szőlő nélkül. De bizony nem nőtte be. A követ-
kező posta ezt a szivélyes levelet hozta:

Tekintetes szerkesztő ur!

Ha olyan vén inyencz, mint ön recipét
ír, hát eltekintve a hiányzó sőtől, cukortól
stbtől, tudnia kellene, hogy az olyan rétes,
melyet az ön utasítása szerint annyi tejben
sütnek ki, sohase kapna kemény héjat, ha-
nem légy és lucskos maradna. Ez onnan van,
mert az ujságírók mindent jobban akarnak
tudni. Ha a politikát is úgy érti, mint a rétes-
sütést, akkor nem eszik belőle:

Zsán,
szakácsstanoncz.

Az aláírás daczára is — mint magamat
udvariasan kifejeztem — „hölgyet“ gyanítottam

titeli országuton akadálytalanul megy végbe a közlekedés, a titeli hajóhidon azonban, amelyet még nem állíthattak helyre, csak néhány nap múlva indul meg. — A Tisza két nap óta folytonosan apad: Törökbecsétől le Erzsébetlakig mintegy negyven centiméterrel kisebb a vízállás. Ha újabb áradás vagy nagyobb szélvihar közbe nem talál jönni, az árvízveszedelem teljesen megszüntnek tekinthető.

Szerb Bókának belterülete, mint értesülünk, végre teljesen vízmentes lett. Dr. Gyertyánffy Jenő módosi főszolgabíró tegnap járta be újra Molnár Sándorral, a segélybizottság elnökével a pusztulás színhelyét és megtett minden intézkedést arra nézve, hogy a segélybizottság a már legközelebb megejtendő kár megállapításánál tisztán áttekinthető képet nyerjen. Intézkedett, hogy a behatolt vizár által az udvarokba és utcákra sodort iszap és az összedől épületek törmelékei a faluból kihordassanak, valamint hogy a károsultak a még felhasználható anyagokat osztályozva úgy rakják össze, hogy a segélybizottság azt is könnyen áttekinthesse. — A segélybizottság 285 embert lát el élelemmel, ma pedig Szerb-Bóka község mint erkölcsi testület szavazott meg 500 frtot az építkezési alap javára. Molnár Sándor bizottsági elnök ilyen újabban a következők adakoztak:

Stavernik Ferencz	50 forint
Bronts Gyula	20 "
Gyertyánffy László	10 "
Gyertyánffy Andor	10 "
Krsztics Iván	10 "
Br. Feilitzsch Berthold	5 "
Dr. Vastagh Béla	5 "
Junker János	3 "
Deutsch Hermann	3 "
Klein Bernát	2 "
Reisz Mihály	1 "

— Dessewffy püspök a rudolfsgnadiaknak. Dessewffy Sándor csanádgyházmegyei püspök, mint értesülünk, a rudolfsgnadi árvízkarosultaknak első segélyképen kétszáz forintot adományozott.

— Főgimnázium Zentán. Mint lapunknak írják, Zenta város közgyűlése nagy lelkesedéssel határozta el, hogy a millennium és a zentai híres győzelem 200 dik évfordulója megörökítésére, az algimnáziumot nagy és tekintélyes áldozatokkal állami főgimnáziummá egészített ki.

— A csendőrség főparancsnoka Nagybecskerekben. Török Ferencz altábornagy, a m. kir. csendőrség főparancsnoka, ma este Nagybecskerekre érkezik, hogy az itt állomásozó csendőrszaksz fölött szemlélet tartson

— A gavallér postamester. Tartoskedden nagy ur, fényes gavallér volt a postamester, akherczegi módra bánt a pénzzel, bár a kösségi beliek úgy tudják, hogy tulajdonképpen zilált

pénzügyek nyomják az ő magán pénztárának a födelét. Végre a napokban följelentés érkezett ellene és a vizsgálat alatt kitűnt, hogy a postahivatalnál Fischl Gyula és neje, Palasovszky Matild közel 800 forintnyi összeget kezeltek el a hivatalos pénzekből. Fischl Gyulát a csendőrség még aznap éjjel egyik tóvárosi nyilvános hámban elfogta, hol többek társaságában dorbécsolt s megmotosza, az elikkasztott összegből mintegy 396 forint 27 krajcsárt találtak nála. Kihallgatás után a járásbíróság vizsgálati fogásába helyezte. Fischl a sikkasztást beismerte.

— Pancsova és a délvidéki szini szövetkezet. Ugy látszik, hogy csakugyan népszörlénné vált a délvidéki szini szövetkezet eszméje. A nagybecskereki sziniügyi bizottság csak nem régen hozott igen kategorikus határozatot, most pedig a pancsovai Gromon-egyesület határozatáról értesülünk, mely szintén amellett bizonyít, hogy sőt em rajongnak a status quo fentartásáért. Kimondták ugyanis, hogy a város a délv. szini szövetkezetbe kötelezőleg többé be nem lép, de egyben jelzi, hogyha a többi városok fenntartják a szövetkezetet és a társulat Pancsovára menne, a lehető támogatást meg nem vonja. Ezt a határozatot kevés szatírával a „nesze semmi fogd meg jól“ politikának lehetne ugyan elnevezni, de mi azt véljük csak benne látni, hogy az említett egyesület anyagi garanciát nem akar s a kedvezőtlen viszonyok mellett bizonyára nem tud vállalni az igazgatóval szemben. Meg vagyunk róla győződve, hogy Pancsova lelkes magyarsága, ha szükséges lesz rá, meg fogja mutatni, hogy magyar ügyet nem hagy elveszni.

— Zavargó lóvasutások. Megirtuk néhány nappal ezelőtt, hogy a párisi lóvasutak kocsisai sztrájkolnak. A lóvasuti közlekedés azonban csak nagyon rövid ideig szünetelt, mert hamar akadnak emberek, akik a kocsisokat helyettesítették. A sztrájkolók emiatt annyira haragszunk, hogy a csendőrség kénytelen volt minden szolgálatban levő kocsis és kalauz mellé egy-egy rendőrt állítani. A sztrájkolók mindenfelé fenyegetik a kocsisokat s olyan helyeken, ahol nincs rendőr, megpróbálják a lovakat kifogni és elvezetni. Egy ilyen alkalommal a nagy lóvárosra hamar odaérkezett rendőrség tizenkét sztrájkolót elfogott. A közönség, melyet a sztrájk nagyon zavar a kényelmében, most ez egyszer egy cseppet sem rokonszenvez a sztrájkolókkal.

— Gyermekpusztítás. Budapestről írják: Egy letpudósító künn járt Budakesziben, hol állítólag nagy gyermekpusztítás folyik és látogatását így írja le:

Beszéltem egy férfival, ki azt állította, hogy rövid három év alatt Budakeszin — dacára annak, hogy járvány erősebben nem pusztított — a gyermekek halálozási számaránya negyven százalékról kilenczven százalékra rugott. Mi sem természetesebb, hogy e kijelentés után, nem pusztán

szórakozásnak tekintetem Budakeszin való tartózkodásomat. Tisztában voltam azszal, hogy az angyalcsinálók ismét rettenetes módon működnek. Hogy teljes bizonyosságot szerezsek azonban magamnak a dolog mibenlétéről, találmra bementem egy sváb asszonyhoz az Erdő-utczában. Eleintén nyári lakást kereső urnak nézett. Csak nagy nehezen érttettem meg vele, hogy bizony nekem más czéljaim vannak. Egyes czélzásokkal oda utaltam, hogy volna nekem dajkaságba adandó gyermekem. A sváb asszony rögtön késznek nyilatkozott, hogy elfogadja.

— De — szoltam — bökkenő van a dolgotban. Jól tudja asszonyem, hogy ilyen alkalomkor nem sajnálja az ember a pénzt, csak a kívánt eredmény sokáig — ne késsek.

Ezt nem akarta az asszony megérteni.

Háromszor-négyszer kellett más-más módon ismételni kérésemet, míg végre felfogta, hogy a gondjaira bizott gyermeket el kell pusztatania.

— Ja, ja, gu' Herr! — motyogta a sváb asszony — sans nur beruhigt. A bissl hasse Mülich macht schon alles!

— Az, ezredéves kiállítás kereskedelem, pénz- és hitelügyi csoportjának elnökei: Falk Miksa és Lukács Antal a következő felhívást intézték az ország összes kereskedelmi társulataihoz:

„Az 1896 iki ezredéves országos kiállítás V. (kereskedelem, pénz- és hitelügyi) csoportjában külön osztály van tervezve a kereskedelem érdekeit szolgáló intézmények számára. Ide tartoznak az összes kereskedelmi társulatok és egyletek, a melyek bármily uton, ha csak társas összejövetelek és felolvasások által is, a kereskedelem érdekeinek szemmelartását és előmozdítását tűsték ki feladatukul. A csoport programja szerint e társulatok egy-egy dolgozatban ismertetni fognak történetüket, keletkezésüket és működésük viszonyait s esetleg rajzokban és fényképekben bemutatni helyiségeik külső alakját és berendezését. A szóban levő társulatok közül azok, amelyekről a csoport intéző bizottságának tudomása volt, közvetlenül már föl lettek szólítva a kiállításban való részvételre. Meglehet azonban, sőt valószínű, hogy több kereskedelmi érdeket szolgáló társulat, minthogy címüket a bizottság nem ismerte, nem kapott felszólítást. Ez után hívjuk fel tehát az illetőket, hogy a fentebbiek szerint a kiállításban részt venni és ebbeli határozatokról a kiállítás igazgatóságát folyó évi május hó végeig értesíteni sziveskedjenek. Megjegyzendő, hogy ebből semmiféle költség sem az igénybe veendő helyért, sem az installációért és felügyeletért nem fogja őket terhelni. Egyben felhívjuk a társulatok közül azokat, amelyeknek birtokában a régebbi szabadalmias kereskedői társulatok hagyatéka (szabadalmi levelek, számadási- és jegyzőkönyvek, kereskedő csehidák, pecsétek stb.) vannak, hogy ezeket is a csoport kiállítására számára az említett hatánapig bejelenteni sziveskedjenek.

a levél írójában, dacára annak, hogy vén inycenznek nevezett.

Es így folytatódott; levél levelet követett; a legkeményebb hangú felszólításokat intézték az emberiséghez, hogy gyűljön és vessen meg azt a gonosz halandót, a ki hamis rétes receptje közlésével vétkezett az emberiség ellen.

Már azon voltam, hogy minden női kézből származó levelet felbontatlanul a papirkosárba dobjak, mikor egy illatos levélke tűnt fel, melynek tartalmára kíváncsivá lettem.

Igy hangzott:

Kedves barátom!

Férjem holnapután születése napját üli. Ismeri előismeretemet a jófajta rétesek iránt Nem is örvendeztetném meg semmivel anynyira, mint egy morzsás rétesel, mely a ön receptje szerint készült. Es ki kölcsönözhetne a lakomának nagyobb ünnepélyességet, mint ön, a régen elfelejtett morzsás rétes Schliemannja. Holnapután két órára bizton várja régi barátnője

H. Margit.

Még csak az kellett. Hát ennek az embernek épen most kell megülnie a születése napját, hogy engem az ő örült morzsás rétesével tömjön tele? Ennek csak katasztrófa lehet a vége.

Dehát . . . talán . . . Margit asszony nem csak csinos, de nagyon okos dáma. Bishattam benne, hogy badar recepteim hiányait pótolni fogja és kijavítja majd a hibákat. Az ily néma korrektori szándék nélkül, minthogy ép ugy észrevehette a fogyatkozásokat, mint a „valaki többek nevében“ és a „Zsán“, semmiesetre sem hívott volna meg.

E gondolatra áldottam a derék háziaszszonyt és egy féltuczat újabb fenyegető és gorbáskodó levél dacára jó kedvvel indultam a lakomára.

A háziaszszony maga nyitott ajtót és kedves kötevénykéjére mutatva, mentegelőzött.

— Bocsanat, épen az ön morzsás rétesét csinálom.

Az én morzsás rétesem?

Mégis csak csinosan hangzik, ha az embert, mint egy új, kitűnő étel feltalálóját ünnepelik, bármint haragszik is néhány szivtelen asszonyi személy azért a pár megbocsátható tévedésért.

Röviden szólva, minden jól izlett és a gazda szinte kicsapongó jókedvben volt. A piéce de resistance gyanánt végre megjelent az én morzsás rétesem.

Szent Habakuk, milyen látvány! . . . A szép barna csukros héja helyett, mely a jól kiselült morzsás rétesen szokott díszleni, itt valami kárpitos pépféle izé hevert a tálban, forralt tejből és zsemlye morzsákból; valami borzalmas keveréke a ragasztéknak és tejlevesnek, mely ellen a fogatlan apró gyermek is semmieségi panaszt emelt volna.

Es ezt a morzsás rétest szolgálai hűséggel az én rendelvénnyem szerint készítették.

— No, szolt a háziaszszony anyyali mosolylyal, ugy-e, az az ön híres morzsás rétese?

— Persze, mondom a kétségbeesés szilárd ságával. Persze, hogy ilyen. Ilyennek képzeltem mindig, épen ilyennek.

— Akkor hát lásson hozzá, kedves barátom. En és férjem falatot sem eszünk belőle, a mig el nem készült. Lessz még egy fogás. Ne zsenirozza magát; mind megeheti, ha izlik.

— Elhiszem, gondoltam magamban és aztán tartva a latin közmondással, hogy socios habere malorum, vagyis vigasztal, ha más is osztályosa bajunknak, hangosan tiltakoztam a tulzolt vendégszeretet ellen, mely csupán nekem engedné át a páratlan élvezetet. Az ily lemondást nem nézhetem, szoltam és mondtam még

egyebeket is, miket léprekerült emberek fecsegnak, ha mást is lépre akarnak vinni.

— Egyenek önök is!

— Nem, nem! csak utánad, szolt barátom a legnatározottabban.

— De lásd, kínálgatom a ravasz rókát, ma születésed napja van; ilyenkor minden ember kirughat kicsit a hámból. Végy hát egy darab, akarom mondani, kanályit ebből a rétesből. Igazán magamtól is irigylem.

Nem használt semmi.

Magamnak kellett hozzálátnom a kegyetlen morzsás réteshez, mig a hitvesek jókedvvel nésték. Ily agyafurtnak mégsem tartottam volna őket.

Legyőmőszöltem azt a teljesen iztelen folyékony szörnyűséget (sem só, sem csukor), a meddig erőmből telt. Aztán letettem a kanalat, és körülbelül oly érzés fogott el, melyet a liba érezhet, mikor épen egy pár font visben puhított kukoriczával megtömték.

— Azt hittem, jobban hozzálátsz. Hiszen kedvenc ételéd! szolt barátom szinte sértődve, mig Margit sietve elhagyta a szobát.

— Hja tudod, az ember nincs mindig disponálva. Ma haját vágattam és az mindig lohasztólag hat étvágyamra.

— Mit nem mondasz? A hajnyírás?

— Persze. Rejtélyes dolog, de tény.

— No, akkor jó, hogy ma nem voltam a fodrásznál, mert most az én kedvenc ételém következik. Nézd csak!

Az az ördögös asszony behozta a tálat, melyen a vak is megláthatta a világ legelragadóbb morzsás rétesét csukrosan, mazsolyásan.

— Ez is morzsás rétes, szolt a kigyó álnok szerénységgel; de nem tudom, fog-e izleni, mert hát — az én receptem szerint készült.

S z i n h á z.

Othello.

A velencei mór tegnapi előadására a nagybecskereki színház nézőtere még jobban megtelt közönséggel, mint Hamletre, amelyet elsőnek adott elő a Halmay-társulat a három estére tervezett Shakespeare-ciklus sorában. Aki Shakespeare-rajongó tegnap este a színházba tért, mindent az a Molnár első fellépte nyomán szerzett impressziókból fakadt sejtélem szerű érzés toborozta össze, hogy Othello az a szerep, amely Molnár László robustus művészi egyéniségének leginkább megfelelhet. Széles korántsem akar a kitűnő művész multkori Hamletjének, amelyről őszinte elismerés hangján szólottunk volt annak idején, a kisebbitése lenni, csak egyszerű konstatació annak az örök művészi igazságnak, amely ellenvetést nem tűr erővel tanúsítja, hogy minden kiforrott művészi egyednek meg van egy terrenalma, amelyen egyszerűen kicsúcsosodik a talentuma, amelyben egyszerűen a legjavát nyújtja. Ilyen terrenumnak tartjuk mi Molnár Lászlóra való vonatkozással Othellót, amely leginkább alkalmas rá, hogy benne Molnár bemutatassa egész valójában az ő művészi iskoláját, amelynek ereje legfőképpen a jellemek mélyeséges analiziséből és naturalisztikus részletekre terjedő kidolgozásából áll. A feladat, amelyet Molnár e szerepben diadalmasan old meg, csak súlyosbodik azáltal, hogy egyéniségének bizonyos korlátok közé szorított sajátossága csak a harmadik felvonástól kezdve nyilatkozhatik meg igazi valójában. Az első két felvonásnak feltétlenül meg nem támadt szerelmében hevülő Othellójától, bár férfikorának hajló felén van, több tüzet, benső lángolást, fiatalosabb járás-kelest várunk. A szerelmes Othellót nem tudjuk lassu járásának képzelni. Molnár Othellója úgy érkezik meg Cyprus szigetére, mintha sétából térne haza: a hajóból kiszállva, nagyon lassan lépked Desdemona-hoz és az ölelése olyan, mintha gyermekét, vagy unokáját ölelné. De mikor marosangolt lelke előtt a halál és vér képei jelennek meg, mikor bosszút libeg és csalódott szerelmének minden keserve rátámad, akkor Molnár játéka valóságossá változik át és képes a magasabb illuziókat is kielégíteni. Arcajátéka, testtartása és mozdulatai oly igazak és valók, hogy rabjaivá leszünk annak a varázsnak, amely játékaiban rejlik. Itt a mórt, akit vakká, örlötté, ugyiszólóvá fenevadá tesz a szenvedély, növekvő hatással ábrázolta. Különösen sikerült az a jelenete, amikor Jago fülbesugásai után Desdemona lelkébe igyekszik látni: e jelenetben a féktelen szenvedély ébredése, a romboló vihar sejtése megdöbbentő erővel nyilatkozott meg. Ugyanilyen, tán még nagyobb hatással volt, amikor katonai életének mond bucsút: e néhány soros beszéd alatt a hallgató érzi, hogy Othello végzetes pontra jutott s hogy életének alapja megdőlt. Ezekben a helyeken és amikor Desdemonától a kendőt kéri, a néző lelkét tökéletesen a hatalmába kerítette és vezette kénye-kedve szerint. Széles alakítása, bár benső tartalomban igazabb, megkapóbb, nem volt oly külső hatással még sem a közönségre, mint Hamletje, ennek a magyarázatát a keret fogyatékosának tulajdoníthatja. Szakács ügyes, értelmes színész, aki minden apró fűfángját ismeri a realizmusnak, anélkül, hogy Shakespeare Jagóját meg tudná játszani. A tragédia Jagója zord, katonás gazember, akiről azt higgyék, hogy nyers, kerges modora mellett is derék, becsületes ember. Szakács egy tulfinomított, diplomata módra intrikáló, szalongozambert mutatott be. Nehány jelenetével mindazonáltal hatást keltett, különösen abban a jelenetben, amikor gonosz terve megfogamzik. Hahnel Aranka szép színpadi megjelenésén kívül mitsem vihett bele alakításába: Desdemona, értelme és szorgalma dacára, amit ráparazolt, nem neki való. Csak az utolsó felvonás végjelenetében, amikor a halálfelelem borzongása csal naturalisztikus hangokat ajkára, tudott valamennyire organumának szintetikusával megküzdödni. Hídvégi (Cassio) tisztességesen oldotta meg feladatát, míg Szakácsné (Emilia) egészen elejtette kisedet, de azért a végső jelenetben, amikor Jago mesterkedését felfedezi, hatással kínálkozó szerepét. K.

T á v i r a t o k.

A nyitrai választás.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nyitráról telegrafálják: A holnapi választás küszöbén a néppárt papjai hallatlanul fanatizálnak. A pokollal fenyegetik a pórnépet, ha Janitsra, a szabadelvű jelöltre szavaznak és az ilyenektől gyónáskor megtagadják az abszolúciót. Több pap ellen följelentést tettek az illetékes hatóságnál.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nyitráról telegrafálják: A választás ma reggel kilenczór kezdődött. A két szavazatszedő bizottság bizalmi férfiaként Krajcsik Ferencz, Pázmándy Dénes, Kubina József és Kubinyi Géza képviselők szerepelnek. A választás rendben folyik. Több Zichy-párti kortest izgatásukért a csendőrök letartóztatott. Markót, a Herkó páter című élelzap szerkesztőjét bujtogatásért szintén elfogták. Husz Zichy-párti szavazatot, mert nincsenek a listában, visszautasították. A beadott szavazatok számaránya a következőképpen alakul:

11 óráig szavazott:

Janitsra 259
Zichyre 60

12 órakor az arány így állott:

Janitsra 413
Zichyre 69

1 órakor:

Janitsra 502
Zichyre 102

Zólyom megye új főispánja.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zsilinszky Mihály államtitkárrá történt kinevezése folytán Kiss Pál képviselő lesz Zólyom megye főispánja.

A nunczius Nagyváradon.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról telegrafálják: Agliardi bécsi nunczius tegnap mindkét szertartásu káptalant és több más küldöttség tisztelgését fogadta. Nogáll és Pável püspökök üdvözlő beszédeire felelve, a nunczius megköszönte a pápai szék iránt érzett ragaszkodásukat és kívánta, hogy e szeretet az egyház és haza javára gyümölcsözősék. Délben a nunczius tiszteletére Schlauch bitorosnál diszebed volt, amelyen a polgári és katonai hatóságok fejei is jelen voltak. Schlauch tiszteletére a nunczius nagyon megleghangu beszédben felelt, amelyben büszkének vallotta magát, hogy neki hódolatát bemutathatta. Poharát a királyra emelte. Agliardi csütörtökön utazik vissza Bécsbe.

Zarándoklás Lourdesba.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosi papnevelő intézet nagy zarándoklást tervez a híres francia bucsujáró helyre Lourdesba.

Szeless Amerikában.

Budapest, apr. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szeless Adorján nevéhez intézett levelében azt írja, hogy Amerikába költözik, ahol mint farmer telepszik le.

Gróf Zichy Jenő pöre.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Galó György, a népszínház főgépésze, gróf Zichy Jenő ellen becsületsértési

panaszt emelt. Zichy a F. M. K. E. javára rendezett ünnepség színpadának díszítését Galónál rendelte meg s mikor a számlát elvitték, azt mondta:

— Majd megmutatom én, hogy fizetek-e én a gazficzkónak 4000 frtot!

A gróf mentelmi jogának felfüggesztését a törvényssék kéri fogja.

Véres párbaj.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jászberényből telegrafálják: Baláss és Csits hadnagyok a honvédkasszárnyában véres párbajt vívtak, amely Baláss súlyos megsebesülésével végződött.

Az Eichinger-pör.

Budapest, április 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Eichinger pörében az esküdtszék egyhangulag vétkesnek mondta ki vádlottat. Arra a kérdésre, hogy Eichinger muló elmezavarban követte el tettét, négyen az esküdtek közül igennel feleltek. A bíróság az esküdtszék verdiktje alapján Eichingert kötél általi való halálra ítélte. Erre olyan jelenet következett, amely nagyon furcsa világításba helyezi a bécsiek törvényszéki tárgyalásokra látogató közönségét. Amikor ugyanis Eichinger az ítélet kihirdetése után védőjéhez lépve megköszönte ennek fáradozását és tőle kézzorítással bucsuzott, a közönség felugrált helyéről, bámulata és csodálata kifejezésével halmozva el az elíteltet.

Városi színház.

Ma, szerdán, 1895. évi ápril 24-én

Bogdán Erzsike k. a. énekművésznő vendég-fellépésével.

Itt másodszer adatik:

A kis alamuszi.

Eredeti nagy operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerző: Ifj. Bokor József. (Rendező: Boros. Karnagy Bihari.)

S z e m é l y e k:

De Chateau Renard, vicomt — Bogdán Erzsike k. a.
St. Rémy, márk — Gergely
Da la Tramoille, lovag — Ferenczy József
Mervilleux Roland, báró — Hidvégi
Mac Donald, amerikai ültetvényes — Nagy Gyula
Sarah, neje — Pogány Janka
Mary, ennek huga — Serfőzy Zsenni
Tom, Mac Donald unokaöccse — Boross Endre
A prefet — Palotay Gy.
Rettenotes, rendőrkáplár — Mátray
Juliette, szobaleány — Szepessy Paula
Pincéz — Boross Pál

Pincézok. Fűrdővendégek. Rendőrök. — Történik: Nicóiban, déltől, másnap délig. — Idő: a XVIII. század vége.

Holnap csütörtökön, ápril hó 25-én, bérlet 9 ik számban:

Egy szegény ifju története.

Francia színmű 5 felvonásban. Irta Feuillet Octáv.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Hirdetések.

Női divattéren

mindig legujabb a raktáron s pedig:

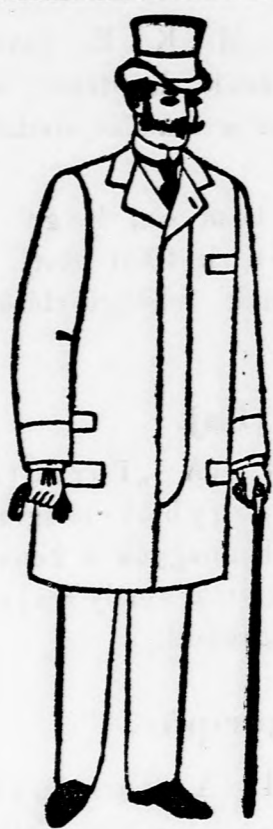
köpenyek, blousok,
gallérok, leányruhák,
esőköpenyek, alsószoknyák,
portköpenyek, bédőköpenyek,
fichus,

stb. szabott árak mellett

Kovács Gedeon-nál,

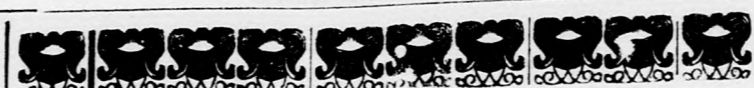
Nagybecskereken

kapható.

Felöltők

és
Mencsikofok
urak részére 7 frttól kezdve,
fiúk és gyermekek részére
3 frttól kezdve mindig rak-
táron.
Vidéki megrendeléseknél
a nem tetszők akadálytalanul
visszatogadtatnak.
Kovács Gedeon,
Nagybecskereken,
Szabott árak.
(a 284 - 50.7)

Egy hét szobából álló uri lakás a megfelelő mellékhelyiségekkel, istállóval, kocsiszinnel és egy nagy szőlőkerttel kiadó. Ezen lakás esetleg két kisebb lakásra is osztható.

Közelebbit megtudhatni e lap kiadó-hivatalában.

136 - x.20

Valódi kék és fekete színű
Cheviot-öltözetek

10, 12, 14 frttól 20 forintig.
Divatoszöld és barna

Ioden-ruhák

14 frt 50 kr, legfinomabb gyap-
juszövet.

Fiu- és gyermek-ruhák
2 frttól kezdve. Legnagyobb
raktár mérték szerint, is sza-
bott árak mellett

Kovács Gedeon-nál
Nagybecskereken.

(c 284 - 50.7)

Telefon 96.

Telefon 96.

Építőknék

ajánlok általánosan elismert legjobb minőségű

fehérmeszet

és
beocsini, lábatlani, román és portland-czementet.

235 - 26.5

Özv. Guttmann Jakabné
Nagy-Becskerek, Vörösmarty-utca (gabnatér.)

Mész kocsiakománnyonként bármely vasút-állomásra gyári áron

909. ttkvi 1895.

Árverési hirdetmény kivonata.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Beszu Persida, ugyanis mint kiskoru Besu Gyorgye tr. gyámja jankahidi lakos végrehajtást szenvedő elleni 135 frt hátralékos tőkekövetelés, ennek 1893. okt. 8-tól számított 6% kamata, 12 frt 80 kr. eddigi megállapított, valamint az árverési kérésért ezuttal megállapított 9 frt s a még felmerülendő költség erejéig az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén lévő következő ingatlanok u. m.:

1. A jankahidi 3. sz. tjkvben Opran Szila nevében álló 1501. hrsz. 1131 □-öl területű szőlő 141 frt kikiáltási áron.

2. A jankahidi 522. sz. tjkvben R. fia Julianné szül. Opran Lukianna nevében álló 982 a. hrsz. 1200 □-öl területű szántó 1211 a. hrsz. 1200 □-öl területű szántó és 1301 a. hrsz. 1 hold területű kaszáló 722 frt kikiáltási áron.

3. A jankahidi 534. sz. tjkvben felvett 1506 hrsz. 592 □-öl területű szőlőnek ifj. Opran Juont illető 1/4-része 18 frt kikiáltási áron.

4. A jankahidi 546. sz. tjkvben legifjabb Oprian Juon nevében álló A. I. 801 hrsz. a. 1000 □-öl területű pótkert 861a. hrsz. a. 200 □-öl területű szántó, 1611 hrsz. a. 800 □-öl területű pótkert és 1368 1369 hrsz. a. 400 □-öl területű kaszáló összesen 415 frt kikiáltási áron.

5. A jankahidi 554. sz. tjkvben Luka Vasilie nevében álló A. I. 1 srsz. (16. 17) hrsz. a. 9 ö. i. sz. ház 800 □-öl területű udvar és kertből az ifj. Oprian Juon nevében állott 1/4 rész, 15 és 100, összesen 115 frt kikiáltási áron 1895. május (10.) tizedik napjának d. e. 10 órakor Jankahid község-házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesznek adandók.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 14 frt 10, 72 frt 20, 1 frt 80, 41 frt 50, 11 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. számú I. M. R. 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában s a jankahidi községi előjárásnál megtekinthetők.

Nagybecskereki kir. tvszék mint ttkvi hatóság, 1895. évi február hó 10-én.

Ilniczky,
kir. tvszéki bíró.

(326-1.1)

Déli jég- és viszontbiztosító

társaság

Budapest, Váci-utca 9. szám, az „Adria” biztosító-társulat házában.

Teljesen befizetett alaptőke 2,400.000 korona
Tartalékok . . . . . 1,117.888 „

Ezen a cs. kir. szab. „Adria biztosító társulat” védnöksége alatt megalakult társaság biztosít különféle terményeket jégkár ellen a legkedvezőbb feltételek és legjutányosabb díjak mellett.

Biztosítási ajánlatokat elfogadnak és felvilágosításokat készségesen adnak az „Adria biztosító-társulat” összes vezér-, fő- és kerületi ügynökségei.

A „Déli jég- és viszontbiztosító társaság” magyarországi osztálya:

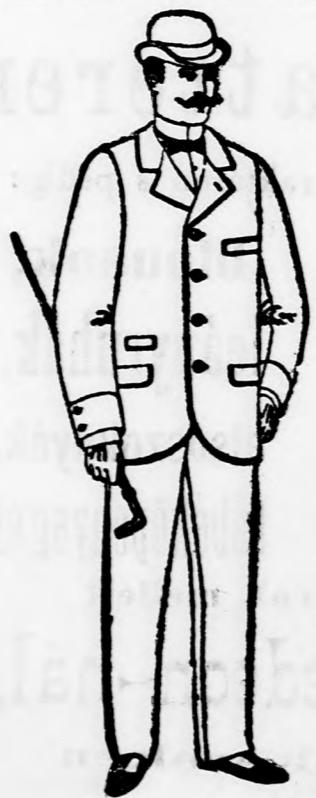
Lichtenberger J.,
vezértitkár.

Frigyessi M.,
titkár.

Báró Podmaniczky Frigyes,
intéző.

(319-3.1)

Főügynökség: FRANZ J. L.

Kangarn

és
finom öltözetek

gyapju-szővetből 12 frttól kezdve és külön legjobb minőségű nadrágok 2 frt 50 krtól kezdve. Legdusabban felszerelt raktár

fiu- és gyermek-ruhákban

Kovács Gedeon-nál,
Nagybecskereken.

Szabott árak.
(284 - b 50.7)

Árlejtsési hirdetmény.

Az alibunári gör. kel. román templom felépítése végett április 16-ára hirdetett árlejtsési eredménytelen lévén, folyó évi május hó 12-ére új árlejtsési pályázat hirdettetik a „Torontál” f. évi 61, 62, 63. számaiban közzétett feltételek mellett.

(323 - 3.2)

Az egyházi bizottság

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.